

"HET LANGE WACHTEN IS BEGONNEN "

Per 1 januari 2002 is een nieuw eerste boek van het wetboek van rechtsvordering ingevoegd. Bedoeling van de wetgever was om de civiele procedure bij rechtbanken en kantongerechten te vereenvoudigen en versnellen. Hoe gaat een dergelijke moderne procedure in zijn werk en wat zijn de ervaringen van advocaten tot nu toe?

Een oud bezwaar tegen het voeren van procedures was dat deze zo verschrikkelijk lang duren. Om een vonnis te krijgen bij een rechtbank diende men te dagvaarden, conclusies van antwoord, repliek en dupliek te nemen. Voeg daarbij nog toe de riant mogelikheden van advocaten om voortdurend uitstel te vragen en een ellenlange procedure is geboren. Rechterlijke macht en wetgever wensten daaraan beperkingen te stellen. Aanvankelijk voerden een aantal rechtbanken als beleid dat na het indienen van een conclusie van antwoord door de gedaagde een zogenaamde comparitie van partijen werd gelast. Een dergelijke comparitie was bedoeld om feitelijke informatie te verkrijgen van de procespartijen, een minnelijke regeling te beproeven en zonodig verdere afspraken te maken omtrent de procedure. Kennelijk meende de wetgever dat dit beleid een succes was. Per 1 januari 2002 geldt als standaard-procedure dat er geen gelegenheid meer wordt geboden voor het indienen van de (schriftelijke) conclusies van repliek en dupliek. Onmiddellijk na het indienen van een conclusie van antwoord wordt een comparitie van partijen gelast. De ervaring leert dat een dergelijke comparitie in de regel betrekkelijk snel na het indienen van een conclusie van antwoord kan worden gehouden. Dat vervolgens partijen daadwerkelijk tot een minnelijke regeling komen tijdens zo'n comparitie lijkt echter een overschatting te zijn van de invloed van de rechter op partijen. Het voordeel is wel dat in een aantal gevallen schriftelijke conclusies van repliek en dupliek achterwege kunnen blijven en de rechter meteen een tussenvonnis kan wijzen waarbij de bewijslast wordt verdeeld. De rest van de procedure loopt dan zoals vanouds: er vinden getuigenverhoren plaats en, aangezien op een ochtend of middag meestal hooguit drie tot vijf getuigen kunnen worden gehoord en de procederende partijen daarmee meestal niet willen volstaan moet een nieuwe datum worden geprikt voor een voortzetting van een enquête. Daarmee zijn in de regel enkele maanden gemoeid. Vervolgens kunnen er conclusies na enquête worden genomen door beide partijen. Hierna is de rechter aan het woord om uitspraak te doen.

En dan begint het lange wachten. Wat is namelijk het geval? Zoals hiervoor reeds is aangegeven zijn ook maatregelen genomen om te voorkomen dat advocaten voortdurend uitstel vragen. Landelijk hebben rechtbanken besloten om voortaan aan

een advocaat slechts 6 weken te gunnen voor het indienen van een conclusie van antwoord. Het vragen van uitstel is slechts mogelijk wegens voldoende gewichtige redenen. Veel advocaten nemen geen risico en zorgen dat hun conclusie zo snel mogelijk daadwerkelijk wordt ingediend. Het gevolg is dat er aanzienlijk sneller wordt geprocedeerd. Het gevaar bestaat vanzelfsprekend dat daarmee ook kwalitatief minder goede conclusies worden ingediend omdat er geen voldoende tijd wordt gegund om op een zaak te "broeien". Het produceren van een conclusie eist nu eenmaal soms de nodige tijd. Bovendien moeten partijen zichzelf de vrijheid en ruimte gunnen om schikkingsonderhandelingen te voeren. Een voortgejaagde procedure kan een schikking in de weg staan. Hoe dan ook: het gevolg is dat er sneller wordt voortgeprocedeerd en dat heeft geleid tot een zeer grote stroom aan procesdossiers die inmiddels gereed liggen voor uitspraak door de rechter. En daar blijkt nu een nieuw probleem te liggen. De rechterlijke macht kan de stroom aan dergelijke gereedliggende procesdossiers niet aan. De wachttijden voor een vonnis of arrest dreigen daardoor steeds verder op te lopen. Rechtbanken willen op een termijn van zes weken de uitspraak kunnen geven maar vertragingen van drie tot zes maanden zijn geen uitzondering.